

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3969/2022
21.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, др Илије Зиндовића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Жељко Рајчевић, адвокат из ..., против тужене Средње школе „Свети Сава“ из Сомбора, коју заступа Правобранилаштво Града Сомбора, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2939/22 од 10.08.2022. године, у седници већа одржаној 21.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2939/22 од 10.08.2022. године, става првог изреке (којим је делимично преиначена у одбијајућем делу пресуда Основног суда у Сомбору П1 804/19 од 30.03.2022. године).

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2939/22 од 10.08.2022. године, као изузетно дозвољеној, у преосталом делу.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2939/22 од 10.08.2022. године, у преосталом делу.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви парничних странака за накнаду ревизијских трошкова.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 804/19 од 30.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован примарни тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име затезне камате због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски и међуградски превоз, исплати укупан износ од 468,56 динара са затезном каматом почев од 30.03.2021. године до исплате, као и да тужиоцу на име разлике накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски и међуградски превоз, за период од октобра 2016. године закључно са јулом 2018. године, исплати укупан износ од 66.768,00 динара у појединачним месечним износима и са затезном каматом, као у његовом садржају.

Ставом другим изреке, делимично је усвојен евентуални тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиоцу на име затезне камате због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски и међуградски превоз исплати 468,56 динара. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име разлике накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски и међуградски превоз исплати 60.288,00 динара, за период од октобра 2016. године закључно са јулом 2018. године, у појединачним месечним износима и са затезном каматом на сваки појединачни износ, као у његовом садржају. Ставом четвртим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев у делу потраживања затезне камате почев од 30.03.2021. године до исплате, на износ обрачунате затезне камате од 468,56 динара због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски и међуградски превоз. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 152.162,84 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2939/22 од 10.08.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у одбијајућем делу тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име разлике накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, за период од октобра 2016. године закључно са јуном 2018. године, поред досуђених износа, исплати још и појединачно опредељене месечне износе са затезном каматом на сваки појединачни износ, као у његовом садржају, као и да тужиоцу на досуђени износ од 468,56 динара на име затезне камате због доцње у исплати накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада исплати затезну камату од 30.03.2021. године до исплате. Ставом другим изреке, делимично је преиначено решење о трошковима поступка, тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка преко износа од 116.494,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, жалба тужене је одбијена у преосталом делу и првостепена пресуда потврђена у усвајајућем делу и преосталом делу одлуке о накнади трошкова поступка. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 21.800,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о истој одлучи у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, као о изузетно дозвољеној.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Врховни суд је оцењујући дозвољеност ревизије у односу на преиначујући део побијане пресуде, у смислу члана 403. став 2. тачка 2) Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20) – у даљем тексту: ЗПП, нашао да је ревизија тужене у том делу дозвољена, а применом члана 408. ЗПП да ревизија у том делу није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је у радном односу код тужене, његово место становања је у ..., а место рада у Сомбору. Удаљеност од адресе становања тужиоца до аутобуске станице у ... је око 1,5km, а удаљеност аутобуске станице у Сомбору до места рада (седишта тужене) је око 800m. У спорном периоду (од 01.10.2016. године до 31.07.2018. године) тужилац је на посао долазио аутобусом, а некада са колегом аутомобилом.

Градско веће Града Сомбора је у децембру 2015. године донело Закључак о висини цене радничке месечне карте у јавном саобраћају према ценовнику АД „Севертранс“ Сомбор и у складу са уговором којим је АД „Севертранс“ Сомбор овлашћени превозник на територији Града Сомбора. Такође, градоначелник Града Сомбора је закључио Уговор о поверавању јавног линијског превоза путника на територији Града Сомбора. Одељење за образовање је донело Упутство за обрачун путних трошкова за запослене у предшколској установи, основним и средњим школама и то да се трошкови превоза радника имају рачунати у висини цене радничке месечне претплатне карте у јавном саобраћају, а према стварном месту боравка радника и броју дана присутности на раду. Релације превоза за долазак и одлазак са рада запослених код туженог покрива превозник АД „Севертранс“ Сомбор који у свом ценовнику, поред утврђене појединачне карте за један правац, има исказано неколико врста месечних претплатних карата за раднике. Месечна карта, без обзира којој врсти припада, омогућује превоз запосленом за сваки дан у месецу, без обзира да ли су радни или не. Део неких правца покрива "Апатинтранс" д.о.о. Апатин. Прва категорија месечне карте исказана у ценовнику насловљена је са „маркица без попуста“ и утврђена је као производ цене повратне појединачне превозне карте за одређену релацију и упросеченог броја радних дана од 22 на нивоу једног месеца. Поред тога што је оваква врста месечне карте већ умањена, јер је сведена на 22 дана у обрачуну, а односи се на цео месец, она представља у основи и обрачунску категорију на коју се примењују додатна умањења од 20% или 40% у зависности како се право на месечну карту остварује. Друга категорија месечне карте је месечна карта која у ценовнику именована као „маркица за раднике са 20% попуста“. Стоји напомена да се ради о „радничкој карти за уплату преко рачуна“. У конкретном случају за остваривање оваквог попуста неопходно је да послодавац и превозник закључе уговор, што омогућује послодавцу да не мора да авансира износ месечне карте, већ да може дуг да плаћа по испостављеном рачуну. Тужена није презентовала да је имала закључен овакав уговор са превозником. Трећа категорија месечне карте је месечна карта која је у ценовнику исказана као „маркица за све грађане са 40% попуста“ уз који стоји напомена „радничка за авансну уплату“. Попуст од 40% могуће је остварити само у случају да се месечна карта купи на почетку месеца уз обавезну авансну уплату, било на благајни или уплатом на рачун превозника. Тужена није куповала запосленима месечне карте унапред. Цене карата превозника АД „Севертранс“ Сомбор нису се мењале током спорног периода, а утврђене су и цене карата на релацији Апатин – локал. Тужена није обезбедила сопствени превоз за долазак и одлазак са рада запосленима. Град Сомбор није закључио Уговор са превозником АД „Севертранс“ Сомбор за превоз запослених у школама. Тужена је у спорном периоду обрачун и исплату накнаде трошкова за одлазак и повратак са рада вршила на начин да је месечни износ претплатне карте „маркица за раднике са 20% попуста“ делила са бројем радних дана у месецу и тако добијени износ множила са бројем евидентираних дана долазака запосленог на рад. Такође, тужена је овако обрачунату накнаду трошкова превоза исплаћивала са кашњењем. Тужена је тужиоцу за спорни период од

01.10.2016. до 31.07.2018. године исплатила накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у укупном износу од 164.352,00 динара. Вештачењем је утврђена висина затезне камате због доцње у исплати преметних трошкова у износу од 468,56 динара. Вештачењем је утврђена разлика између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у три варијанте. У првој, обрачун је вршен спрам броја долазака и појединачне превозне карте на релацији Сомбор-локал, Сомбор - Апатин и Апатин-локал и разлика накнаде трошкова превоза према наведеној варијанти износи 66.768,00 динара, према којој је тужилац определио тужбени захтев. У другој, обрачун је вршен према цени појединачне карте спрам присуства на раду а максимално до месечне претплатне карте без попушта, а према наведеној варијанти разлика накнаде трошкова превоза такође износи 66.768,00 динара. У трећој варијанти, обрачун је вршен према цени појединачне карте спрам присуства на раду, а максимално до месечне претплатне карте са 20% попушта, а према наведеној варијанти разлика накнаде трошкова превоза износи 60.288,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да је тужбени захтев тужиоца делимично основан и исти делимично усвојио, сматрајући да тужиоцу припада накнада трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, ако послодавац није обезбедио сопствени превоз. Првостепени суд сматра да тужиоцу припада право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене месечне претплатне карте, како предвиђа уговор о раду, а који представља конкретизацију одредбе члана 118. став 1. тачка 1) Закона о раду и члана 26. став 1. и 2. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика. У складу са тим, суд је прихватио методологију обрачуна коју је вештак изнео у варијанти три свог налаза, па је као месечну карту узео висину збира појединачних карата за дату релацију према евидентираним данима доласка на рад са 20% попушта за сваки конкретан месец, а највише до напред описане висине месечне карте, која се реално може и купити. Такође, првостепени суд је оценио основаним и захтев тужиоца за исплату обрачунате камате у износу од 468,56 динара због доцње у исплати накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада за утужени период, на основу чл. 324 ЗОО, док је истовремено одбио захтев за исплату затезне камате на досуђени износ обрачунате камате, с позивом на одредбу чл.279 ст.1 ЗОО, налазећи да би усвајање таквог захтева било у супротности с начелом забране анатоцизма.

Другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду и досудио разлику предметне накнаде трошкова утврђене према обрачуну из друге варијанте налаза вештака према цени појединачне карте спрам присуства на раду, а максимално до месечне претплатне карте без умањења, као максималног износа који је послодавац у обавези да исплати запосленом по основу трошкова превоза. При томе, без утицаја је чињеница да запослени такву врсту карте нису ни могли купити код превозника АД „Севертранс“ Сомбор. Ово стога што је у току поступка, на основу исказа директора саобраћаја "Севертранс" а.д. утврђено да се наведена цена користи као обрачунска категорија односно основа за утврђивање свих осталих претплатних карата са попустима, а коју је и тужена користила приликом обрачуна обрачунавања накнаде трошкове превоза запосленима. Поред тога, другостепени суд је преиначио побијану пресуду и у делу одбијајућег дела који се односи на затезну камату на досуђени износ обрачунате камате због доцње у исплати трошкова превоза, тако што је усвојио тужбени захтев тужиоца у овом делу налазећи да затезна камата представља споредно

потраживање све док дужник не испуни главну новчану обавезу (што је у конкретном случају и учињено), након чега постаје самостално потраживање које може бити утужено и на које поверилац, у складу са чланом 279. ст. 2 ЗОО, може захтевати затезну камату од дана утужења до исплате.

По становишту Врховног суда, правилно је другостепени суд на основу одредбе члана 118. став 1. тачка 1) Закона о раду и одредбе члана 26. став 1. и 2. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика нашао да тужиоцу припада право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, и то у висини утврђеној према обрачуну из друге варијанте налаза вештака према цени појединачне карте спрам присуства на раду, а максимално до месечне претплатне карте без умањења, као максималног износа који је послодавац у обавези да исплати запосленом по основу трошкова превоза. Правилно другостепени суд налази да је без утицаја чињеница да запослени такву врсту карте нису могли купити код превозника АД „Севертранс“ на шта тужена указује у ревизији. Ово је без утицаја јер послодавац са превозиоцем није закључио уговоре који би омогућили куповину карата са попустом.

Правилна је одлука другостепеног суда и у делу који се односи на исплату затезне камате на досуђени износ обрачунате камате због доцње у исплати трошкова доласка на рад и одласка са рада јер је донета правилном применом права из чл. 279. ст.2 ЗОО.

На основу изнетог, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

У преосталом делу посебна ревизија тужене је изјављена против потврђујућег дела побијане пресуде, због погрешене примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

Врховни суд је оценио да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. ЗПП.

Пресуђењем у овој парници није одступљено од судске праксе, у којој је расправљено питање права запослених у основним и средњим школама и домовима ученика за накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада и заузето становиште да им припада право на исплату ових трошкова у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, ако послодавац није обезбедио сопствени превоз, те да није условљено ни постојањем организованог јавног превоза, ни удаљеношћу места запослења, већ једино постојањем стварих трошкова за долазак и одлазак са рада који се одређују према броју ефективних радних дана и цене појединачне карте у јавном превозу. Имајући у виду наведено, применом члана 404. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Одлучујући о дозвољености ревизије на основу члана 410. став 2. тачка 5) ЗПП, Врховни суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 410. став 2. тачка 5) ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена ако је изјављена против пресуде против које се по закону не може поднети

(члан 403. став 1. и 2.), а одредбом члана члана 441. истог закона је прописано да је ревизија дозвољена у парницама о заснивању, постојању и престанку радног односа.

У споровима ради новчаног потраживања из радног односа ревизија је дозвољена под истим условима као у имовинскоправним споровима који се односе на новчано потраживање.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

Тужба у овом спору поднета је 05.11.2019. године, а побијани део правноснажне пресуде не прелази динарску противвредност износа од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, па ревизија тужене није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

С обзиром да тужена није успела у поступку по ревизији, одбијен је њен захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, док трошкови тужиоца на име састава одговора на ревизију и судске таксе за одговор не представљају трошкове који су били потребни ради вођења парнице, па је на основу чл. 153. и 154. став 1. ЗПП одлучено као у ставу четвртном изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић